

Қазақстан Республикасындағы инфляция

Релиздың күні: 01.08.2023

Келесі релиздің күні: 01.09.2023

[1. Негізгі сәттер](#)

[2. Инфляция динамикасы](#)

[3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым](#)

[4. Глоссарий](#)

[5. Әдіснамалық түсініктемелер](#)

[6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер](#)

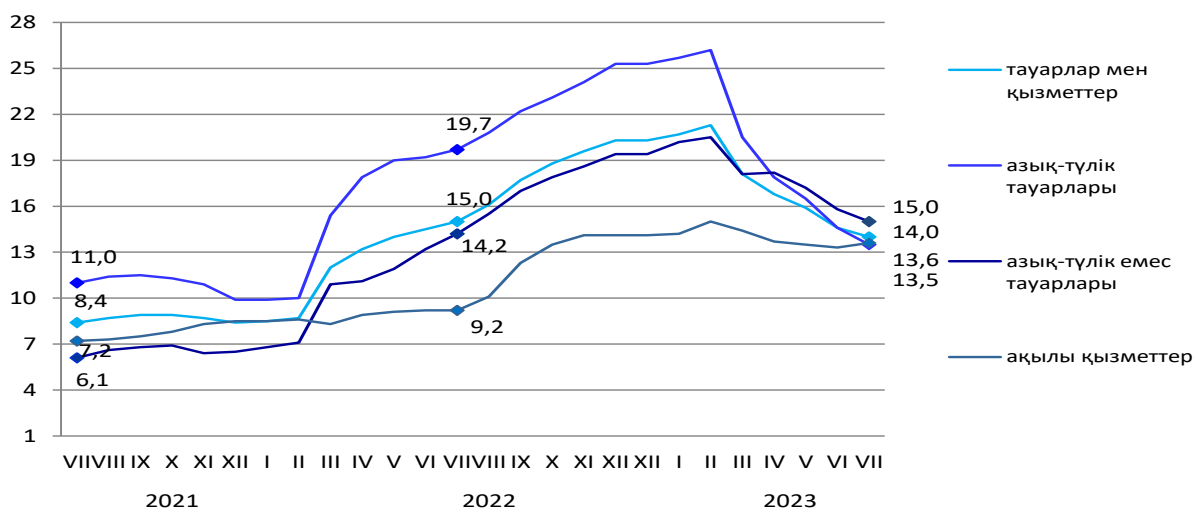
[7. Пайдалы сілтемелер](#)

1. Негізгі сәттер

2023 жылғы шілдеде Қазақстан Республикасындағы инфляция бір жылда баяулады және 14% құрады (2023 жылғы маусымда – 14,6%), бір айда – 0,6% (өткен айда – 0,5%).

Баға азық-түлік тауарларға бір жылда – 13,5% (2023 жылғы маусымда – 14,6%), азық-түлік емес тауарларға – 15% (2023 жылғы маусымда – 15,8%), ақылы қызметтерге 13,6% (2023 жылғы маусымда – 13,3%) өсті.

1-сурет. 2021-2023 жылдардағы Қазақстан Республикасындағы жылдық инфляция.

2. Инфляция динамикасы

Өткен жылғы шілдемен салыстырғанда бағаның өсуі күрішке 44,3%, қырыққабатқа – 27,5%, минералды суға – 25,9%, қаймаққа – 22,4%, майлылығы 2,5% айранға – 21,9%, тоқаш және ұннан дайындалатын өнімдерге – 21,4%, макарон өнімдеріне – 21,1%, пастерленген сүтке – 20,8%, жұмыртқаға – 20,2%, шақпақ қантқа – 18,8%, сұлы жармасына – 18,5%, ұнтақ жармаға – 17,7%, сары майға – 16,1%, қара бидай-бидай нанына 12,7% белгіленді. Бағаның төмендеуі құмшекерге – 17,4%, қарақұмық жармасына – 10,5%, күнбағыс майына – 4,7%, сәбізге – 3,4%, картопқа 1,3% байқалды.

Баға деңгейі кеңсе тауарларына – 64,4%, жуғыш және тазалағыш құралдарға – 32,7%, жеке қолданылатын тауарларға – 21,9%, жиһаз және үйге қажетті заттарға – 19,6%, ыдысқа – 17,2%, киім және аяқ киімге – 15,2%, құрылыс материалдарына 11,5% өсті. Дизель отыны 36% қымбаттады.

Тұрғын үйді жалға алу құны 25,2% өсті. Баға кешенді демалыстарды ұйымдастыру қызметтеріне – 19%, санаторийлер қызметтеріне – 18,8%, демалыс және спорттық іс-шаралар саласындағы қызметтерге – 17,6%, денсаулық сақтау қызметтеріне – 16,1%, шаштараздар мен жеке қызмет көрсету орындары қызметтеріне – 15,4%, қоғамдық тамақтандыру қызметтеріне – 15,3%, білім беру қызметтеріне – 13%, қонақ үйлер қызметтеріне 12,4% жоғарылады. Жолаушылар әуе көлігі қызметтері – 10,5%, темір жол көлігі қызметтері 9,5% қымбаттады.

Тарифтер қоқыс шығаруға – 36,9%, тұрғын үйді күтіп ұстауға – 20%, сұйытылған газға (баллондағы) – 14,5%, электр энергиясына – 10,5%, орталықтан жылытуға – 10,1%, су бұруға – 9,7%, ыстық суға 6,2% өсті.

Өңірлер бөлінісінде 2023 жылғы шілдеде жылдық мәнде орташа республикалық деңгейден асатын инфляцияның ең жоғары деңгейі Астана қаласында, Ұлытау, Солтүстік Қазақстан облыстарында (15,4%-дан), Ақмола (14,7%), Маңғыстау (14,6%), Жетісу облысында (14,3%), Алматы қаласында (14,2%) қалыптасты.

1-кесте. Өңірлерде шілде айындағы жылдық инфляция, %

	2023	2022	2021
Қазақстан Республикасы	14,0	15,0	8,4
Абай	13,4	15,5	...
Ақмола	14,7	16,0	8,7
Ақтөбе	13,2	15,4	8,9
Алматы	12,7	13,4	8,3
Атырау	11,8	16,0	8,8
Батыс Қазақстан	13,7	15,0	8,2
Жамбыл	13,7	14,0	8,4
Жетісу	14,3	14,9	...
Қарағанды	13,7	15,3	8,7
Қостанай	13,8	15,0	8,3
Қызылорда	14,0	14,7	8,3
Маңғыстау	14,6	17,9	9,1
Павлодар	13,4	14,7	9,2
Солтүстік Қазақстан	15,4	14,8	8,1
Түркістан	13,9	15,7	8,8
Ұлытау	15,4	15,7	...
Шығыс Қазақстан	14,0	15,6	8,5
Астана қаласы	15,4	15,3	7,9
Алматы қаласы	14,2	14,9	7,7
Шымкент қаласы	13,6	14,4	8,4

Динамикалықкестелер:

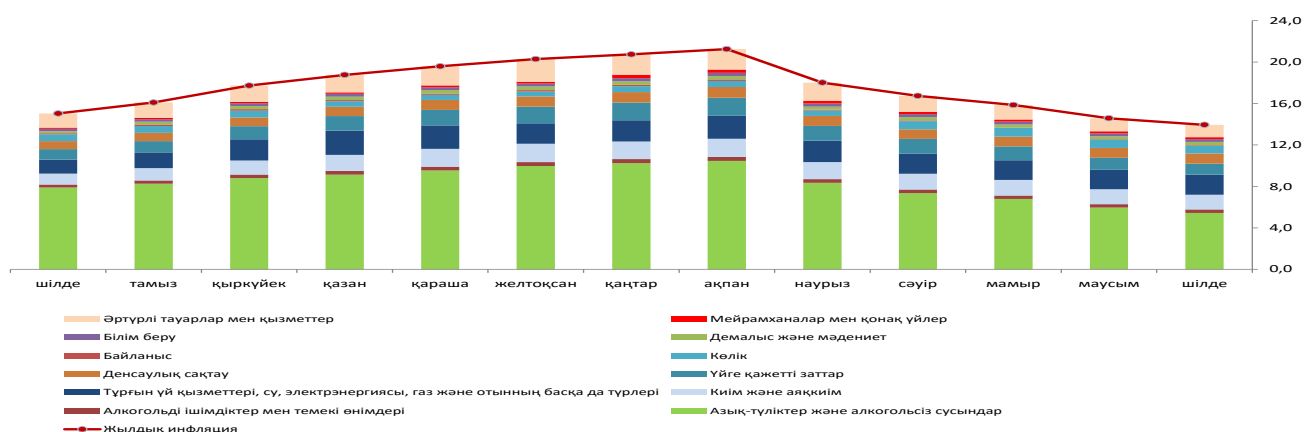
[1. 2000-2022 жылдардағы Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

[2. 1993-2022 жылдардағы өңірлер бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым

Инфляцияның жылдық деңгейіне ең үлкен үлес қосқан азық-түлік және алкогольсіз сусындар (5,4 пайыздық тармақ), тұрғын үй қызметтері (1,9 пайыздық тармақ), киім және аяқ киім (1,4 пайыздық тармақ), әртүрлі тауарлар мен қызметтер (1,2 пайыздық тармақ).

2-сурет. 2022 жылғы шілдемен 2023 жылғы шілде аралығында Қазақстан Республикасындағы инфляциясына тауарлардың негізгі топтарының үлесі.

Өткен жылда баға нан өнімдері мен жармаларға – 18,3%, ет және ет өнімдеріне 11,2% жоғарылады және инфляцияға 1,3 және 1,4 пайыздық тармақ негізгі үлес қосты. Жылдық инфляцияға сүт өнімдері 20,6% қымбаттауы 0,8 пайыздық тармаққа, жемістер мен көкөністер (9,2%) – 0,5 пайыздық тармаққа, алкогольсіз сусындар (17,7%) – 0,4 пайыздық тармақтан үлес қосты.

ТКШ қызметтері бір жылда 14,9% қымбаттады және олардың инфляцияға үлесі 1,9 пайыздық тармақты құрады. 2023 жылғы шілдеде тұрғын үйді жалға алу өткен жылғы шілдемен салыстырғанда 25,2% жоғары болды және жылдық инфляцияға 0,6 пайыздық тармақ, тұрғын үй-жайларды жөндеу және қызмет көрсету бойынша қызметтер (11,7%) – 0,3 пайыздық тармақ үлес қосты.

2-кесте. 2023 жылғы шілдедегі Қазақстан Республикасында жылдық инфляцияға жекелеген құрамдас бөліктерінің үлесі

Тауарларменқызметтер	Өсу қарқыны	Баға өсіміне салым
Азық-түлік тауарлар	13,5	5,778
Нан өнімдері мен жармалар	18,3	1,321
Ет және ет өнімдері	11,2	1,363
Сүт өнімдері	20,6	0,775
Жұмыртқа	20,2	0,230
Май және тоң май	6,0	0,137
Жемістер мен көкөністер	9,2	0,465
Қант	-16,1	-0,138
Алкогольсіз сусындар	17,7	0,383
Азық-түлік емес тауарлар	15,0	4,414
Киім	14,5	0,913
Аяқ киім	16,7	0,504
Жұғыш заттар	32,7	0,506
Бензин	12,7	0,302
Жеке қолдану тауарлар	21,9	0,644
Ақылы қызметтер	13,6	3,754
Тұрғын үй қызметтері, су, электрэнергиясы, газ және отынның басқа да түрлері	14,9	1,939
тұрғын үйді күтіп ұстауға төлем	20,0	0,184
тұрғын үйді жалға алу	25,2	0,628
тұрғын үй жайларды жөндеу және қызмет көрсету	11,7	0,283
суық су	5,2	0,028
ыстық су	6,2	0,024
қоқыс шығару	36,9	0,106
суды бұру	9,7	0,023
электрэнергия	10,5	0,242
Газ	6,5	0,081
тарату желілері арқылы тасымалданатын газ	4,6	0,047
сұйытылған орталықтан жылыту	14,5	0,034
қатты отын	10,1	0,126
домофон	12,0	0,204
	5,3	0,010

Бір айда баға деңгейі азық-түлік тауарларға 0,1%, азық-түлік емес тауарларға – 0,7%, ақылы қызметтерге – 1% өсті.

3-кесте. Бір айдағы инфляция, %

	Шілде			
	тауарлар мен қызметтер	азық-түлік тауарлар	азық-түлік емес тауарлар	ақылы қызметтер
2018	0,1	-0,4	0,4	0,5
2019	0,2	0,1	0,3	0,1
2020	0,3	0,2	0,3	0,3
2021	0,7	0,7	0,5	0,8
2022	1,1	1,0	1,5	0,8
2023	0,6	0,1	0,7	1,0

Динамикалық кесте:

[2000-2023 жылдар аралығында Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтерінің бағалары мен тарифтерінің индексі ай сайын](#)

4. Глоссарий

Инфляция – бұл халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтердің белгіленген тізіміне бағаның орташа деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін сипаттайтын көрсеткіш.

Салым – көрсеткіш бойынша пайыздық өзгерістің инфляцияның жалпы мәніне әсер ету шамасы.

5. Әдіснамалық түсініктемелер

Инфляция деңгейін сипаттайтын тұтыну бағаларының индексі халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтерге бағаның жалпы деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін көрсетеді.

Тұтыну бағаларының индексін есептеу екі көзден алынған ақпарат негізінде жүргізіледі:

- осы мақсаттар үшін арнайы іріктелген сауда нүктелерінде және қызмет көрсету орындарында оларды тікелей тіркеу арқылы жиналған бағалардың өзгеруі туралы деректер;
- халықтың нақты тұтыну шығыстарының құрылымы бөлігінде үй шаруашылықтарын зерттеу материалдары.

Бағалардың өзгеруі туралы ақпарат жинау қалалар мен аудан орталықтарының іріктемелі тобы бойынша, барлық облыс орталықтарында, республикалық маңызы бар қалаларда және астанада жүзеге асырылады. Сауда және қызмет көрсету саласының базалық кәсіпорындарын таңдау жергілікті жерлерде жүзеге асырылады. Зерттеуге әртүрлі сауда жағдайлары бар және жаппай сұранысқа ие тауарларды (қызметтерді) үнемі өткізетін кәсіпорындар ұсынылуы үшін сауданың және ақылы қызметтердің барлық түрлерінің объектілері іріктеледі.

Тұтыну бағаларын байқау және ТБИ есептеу үшін тауарлар мен қызметтер жиынтығы Қазақстанның барлық өңірлері үшін олардың бірыңғай іріктемесін білдіреді. Тауарлар мен қызметтердің тізімі 508 позициядан тұрады, оған халықтың тұтынуында ең көп үлес салмағын алатын ең өкілді түрлер кіреді.

Бағалар туралы ақпарат жинауды баға тіркеушілері тауарды (көрсетілетін қызметті) өткізу орындарында тікелей жүргізеді. Тексеру жүргізілген күні төленген тауарлардың бағасы, салықтарды қоса алғанда, бірақ оларды жеткізгені үшін қосымша алымдарды қоспағанда тіркеледі.

6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексі және туынды көрсеткіштер](#)

[Қазақстан Республикасындағы жекелеген тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің бөлшек сауда бағалары](#)

[Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына баға индексі және орташа бағалар](#)

7. Пайдалы сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексін құру әдістемесі \(ТБИ\)](#)

["Тұтыну тауарлары мен ақылы қызметтердің бағаларын тіркеу дәптері"Ц-101 нысаны](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, сапа бойынша есеп, 2021ж.](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, "Талдау" ақпараттық-талдау жүйесі](#)

www.new.stat.gov.kz / Экономика / Баға статистикасы

Шығаруға жауапты:	Департамент директоры:	Орындаушы:	Мекен-жай:
Баға статистикасы департаменті	Қ. Жақыпбекулы Тел. +7 7172 749057	Д. Көбегенова Тел. +7 7172 749776 E-mail: d.kobegenova@aspire.gov.kz	010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4 кіреберіс